

Position Paper Toegang tot de Wlz voor jeugdigen met een langdurige psychische stoornis

ten behoeve van het rondetafelgesprek van 8 april, 2019

Helaas moet de Kinderombudsman constateren in haar brief van 26 maart jl. aan minister Hugo de Jonge dat op basis van de vele signalen die zij ontvangt, dat de problemen in de jeugdhulp en jeugdbescherming en ook het passend onderwijs steeds groter worden. *‘Met name de meest kwetsbare kinderen die te maken hebben met een stapeling van problemen, en daarmee met verschillende instanties en wetgeving, krijgen niet de hulp die zij nodig hebben. Er is geen plek voor onder andere kinderen die dringend psychische hulp nodig hebben. Ondanks de brede inzet van alle betrokken partijen, lukt het ons niet om de hulp voor deze kinderen goed te regelen’*, aldus de Kinderombudsman. Volgens haar is er behoefte aan een overkoepelende integrale pedagogische visie die het ontwikkelingsbelang van het kind voorop stelt. De NVO herkent de signalen van de Kinderombudsman. Zo zien we bijvoorbeeld dat kinderen in gesloten jeugdhulp blijven bij gebrek aan -de financiering van- een passender oplossing. De NVO deelt eveneens de ambitie om een overkoepelende integrale pedagogische visie te ontwikkelen.

Het voorop zetten van het belang van het kind maar ook diens ouder(s) zou vanzelfsprekend moeten zijn. Zelfs al is niet ieder van u een ouder, een ieder van u is wel kind geweest. Met wensen, verlangens en een eigen ontwikkeling. Elk kind, ook als dat niet vanzelf gaat en zich soms meerdere problemen stapelen, heeft recht op optimale ontwikkeling en op optimale participatie aan de samenleving. Het recht van een kind om zich te kunnen ontwikkelen zou in iedere gemeente, iedere instelling of school voorop moeten staan, los van waar het kind toevallig woont, van contracten die zijn afgesloten en van stelsels waaronder het valt. Dat betekent overigens dat óók ouders passende zorg krijgen als dat nodig is.

Recent is door de regering bij de Tweede Kamer het wetsvoorstel Wijziging van de Wet langdurige zorg ingediend, om toegang tot deze wet te bieden aan mensen die vanwege een psychische stoornis blijvend behoefte hebben aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg nabij. In dit wetsvoorstel kiest de regering ervoor om kinderen en jeugdigen tot 18 jaar niet mee te nemen in de wetswijziging. Op dit moment hebben kinderen wel toegang tot de Wlz op basis van fysieke beperkingen of een verstandelijke beperking, maar kinderen met een psychische stoornis niet.

Het dilemma is dat fysieke beperkingen over het algemeen blijvend zijn; voor psychische beperkingen geldt dat niet per definitie. Psychische problemen kunnen echter wel zodanig structureel en ernstig zijn dat langdurige zorg nodig is. Tegelijkertijd, juist omdat psychische beperkingen wisselend kunnen zijn en zich verbetering kan voordoen, kan het nodig zijn dat voortdurend wordt afgewogen of de zorg nog wel passend is en het kind niet onnodig weerhoudt van deelname aan ‘gewone’ activiteiten. Normalisering is altijd wenselijk.

In principe zou het niet uit moeten maken via welke weg de benodigde hulp wordt bekostigd zolang deze kwetsbare kinderen en hun ouders maar de hulp krijgen die zij nodig hebben. Om te voorkomen dat kinderen en jongeren buiten de boot vallen, pleit de NVO ervoor om de toegang tot de Wlz voor kinderen en jongeren met een psychische stoornis die voldoen aan de bestaande Wlz-criteria niet op voorhand uit te sluiten.

Voor die toegang moeten dan wel zorgvuldig criteria worden ontwikkeld. Daarbij moet worden gedacht aan:

- Heeft de beperking/stoornis een langdurig karakter?
- Welke zorg is nodig voor het kind én zijn ouders - en krijgen kinderen en ouders die zorg nu niet omdat die op grenzen stuit van de Jeugdwet, WMO en/of Zorgverzekeringswet?
- Hoe borgen we samenhang tussen hulp, als die door verschillende actoren, vanuit verschillende stelsels, wordt geboden?

De NVO benadrukt dat het specifieke deskundigheid vergt om criteria zoals hierboven te kunnen wegen en te beoordelen. Dit geldt voor het onderzoeken van de kinderen of jeugdigen en hun ouders en voor het bepalen van de juiste ondersteuning of behandeling. Overigens, zelfs met die specifieke deskundigheid blijft het onzeker in welke mate en richting een psychische beperking zich ontwikkelt.

De NVO kan zich levendig voorstellen dat de leden van de commissie de vragen stellen zoals zij die stellen: Moet de Wlz ook voor kinderen/jeugdigen opengesteld worden? Wat zijn de risico's en/of onwenselijkheden voor kinderen, jongeren en hun ouders zijn als er geen toegang in de Wlz komt voor jongeren met (ook) een psychische stoornis? Wat zijn de consequenties als afgeweken wordt van de bestaande toegangscriteria voor de Wlz?

Die risico's en de consequenties zijn niet te voorzien en te overzien. Als NVO zouden we, vanuit de signalen die we hebben over dié kinderen en jeugdigen die nu geen passende zorg (kunnen) krijgen en bij gebrek aan beter bijvoorbeeld in gesloten jeugdhulp blijven, voortdurend willen uitgaan van de vraag 'Wat heeft een kind of jeugdige met een langdurige psychische zorgvraag nodig om te kunnen functioneren en zich optimaal te kunnen ontwikkelen?'

De NVO pleit er daarom voor de toegang tot de Wlz voor deze kinderen/jeugdigen niet op voorhand uit te sluiten. Wel vindt de NVO dat voor die toegang zorgvuldig criteria worden ontwikkeld. Zowel om de toegang te reguleren als om te voorkomen dat kinderen onnodig of te lang in bepaalde vormen van langdurige zorg blijven. Dit omdat dat dan weer normaliseren in de weg kan staan.

NVO

29 maart 2019